

Spis treści

Przygotowania Polski do interwencji militarnej i obrony swych praw w Wolnym Mieście Gdańsku | 7

Geopolityczne położenie Polski | 7

Walka Polski o mandat obrony militarnej Wolnego Miasta Gdańska | 9

Zdemilitaryzowanie Wolnego Miasta | 11

Raport Wysokiego Komisarza | 12

Przygotowania Polski do interwencji w Gdańsku | 15

Interwencja w Gdańsku w założeniach sztabowców i dyplomatów | 20

Ostatni projekt interwencji Polski z mandatu Ligi Narodów | 24

Wzrost znaczenia Niemiec i zainteresowania opinii światowej sprawami gdańskimi | 25

Dylematy obronne Polski na Pomorzu i w Wolnym Mieście | 26

Niemieckie zapowiedzi rozstrzygnięcia spraw gdańskich | 28

Sprawa Korpusu Interwencyjnego | 31

Walka wywiadów w Gdańsku | 34

Miasto szpiegów | 34

Neugarten 27 | 35

Wywiad niemiecki | 36

Wysyłka broni przez Westerplatte do Hiszpanii | 41

Udział tajnych służb niemieckich w przygotowaniach do wojny | 45

Wywiad rosyjski | 47

Polski wywiad i kontrwywiad w Gdańsku | 49

Wywiadowcze rozpracowywanie terenu na potrzeby polskiej interwencji | 52

Kadra oficerska wywiadu polskiego w Gdańsku | 53

Podoficerowie i pracownicy cywilni Wydziału Wojskowego w służbie informacyjnej | 57

Dworzec gdański miejscem kontaktowym wywiadu polskiego | 60

Znaczenie dworca w Gdańsku dla Westerplatte | 62

Posterunek polskiej żandarmerii wojskowej na dworcu gdańskim | 62

Wojskowy tranzyt kolejowy przez Gdańsk | 63

Przejazd umundurowanych żołnierzy i marynarzy | 65

Przejazd konwoju marynarskiego transportów materiałów wojskowych | 66

Przejazd żandarmerii z Gdyni na Westerplatte | 69

Upowszechnianie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w Gdańsku | 70

Organizowanie polskiego sportu | 70

Łączenie sportu z przysposobieniem wojskowym | 73

Związek Strzelecki i jego rola w przewidywanym scenariuszu wojennym | 75

Załączki samoobrony i dywersji pozafrontowej | 75

Okręg Związku Strzeleckiego w Gdańsku | 77

Zakonspirowanie działań Związku Strzeleckiego | 81

Szkolenia w zakresie dywersji pozafrontowej | 83

Tajny „Grom” | 83

Przygotowywanie do samoobrony | 84

Organizowanie grup dywersyjnych i oddziałów bojowych | 85

Sieć piątek | 86

Ochrona Westerplatte | 87

Reorganizacja oddziałów bojowych | 88

Zadania wywiadowcze | 89

Zadania dywersyjne dla Związku Strzeleckiego i innych oddziałów bojowych
w Gdańsku | 90

Poczta Polska jako główny punkt polskiego oporu w mieście | 93

Stan przygotowań do wojny | 94

Przygotowania obronne na Westerplatte | 96

Ośłona kontrwywiadowcza składnicy | 96

Procedury ochronne podczas przeładunku na Westerplatte | 97

Opiniowanie szeregowych i podoficerów oraz pracowników cywilnych | 101

Służba informacyjna składnicy | 102

Dobór kadry oficerskiej | 102

Kontrwywiad na Westerplatte | 106

Przestrzeganie tajemnicy wojskowej | 109

Podśluchy | 109

Podśluchiwanie rozmów ze składnicą przez Schupo na Westerplatte | 110

Podśluch rozmów telefonicznych prowadzonych w wartowni Schupo | 111

Obserwacje prowadzone z Westerplatte | 112

Inwigilacja składnicy | 113

Kontrole z urzędu | 113

Obsługa transportów | 114

- Posterunki Schupo | 114
- Dokumentacja fotograficzna składnicy | 116
- Inwigilacja lotnicza | 117
- Rola załogi składnicy w przygotowaniach Polaków z Wolnego Miasta do samoobrony | 118**
- Upowszechnianie sportu i szkoleń przysposobienia wojskowego | 118
- Szkolenie wojskowe studentów na Westerplatte | 121
- Zaopatrywanie składnicy w sprzęt wojskowy i sposób dostawy | 122**
- Przygotowania ochronne i obronne | 125**
- Plany ochrony oraz ewakuacji załogi składnicy | 125
- Plan obrony | 128
- Decyzja marszałka o wysłaniu desantu na Westerplatte | 131
- Terenowe przygotowania obronne | 132
- Przywracanie stanu wyjściowego | 133
- Projekt podziału załogi na siłę bojową i część cywilną | 134
- Zniszczenie rozpoznanych umocnień | 134
- Nielegalna budowa nowych stanowisk bojowych | 135
- Podległość wojskowa i cywilna składnicy od maja 1933 roku | 136
- Potrzeby budowlane składnicy | 137
- Raport Korpusu Kontrolerów | 138
- Plan obrony autorstwa kpt. Kruszewskiego | 139
- Wzmacnianie obronności składnicy | 142**
- Dozbrajanie składnicy w 1933 | 143
- Budowa niestandardowych wartowni | 144
- Wzmocnienie ochrony | 147
- Kształtowanie nowego systemu obronnego | 148
- Wartownie gniazdami oporu | 149
- Wyposażenie wartowni | 150
- Budowa koszar | 151
- Załogi budowlane | 153
- Przystosowanie terenu do funkcji obronnych | 154
- Dozbrajanie w latach 1939–1939 | 154
- Inspekcje gen. Bortnowskiego i innych dowódców | 156
- Ostatni komendant składnicy | 159
- Zwiększenie stanu załogi | 161
- Ustalanie „ordre de bataille” dla Westerplatte | 162
- Mobilizacja | 163
- System obrony okrężnej | 164**
- Przedpole | 164
- Rejony obronne | 166

Ostatnie dni pokoju | 168

Centrum cyklonu | 168

Gdański Fall Weiss | 169

„Schleswig-Holstein” płynie na wojnę | 170

Gdańskie przygotowania do wojny | 173

Grupa Eberhardta (Gruppe Eberhardt) | 175

Wojna nerwów | 177

Schemat podziału zadań bojowych na Westerplatte | 179

Uzbrojenie odcinków obrony | 183

Odcinek wschodni | 183

Pierwsza linia | 183

Druga linia | 184

Odcinek zachodni | 184

Pierwsza linia | 184

Druga linia | 185

Koszary | 185

Organizacja systemu ognia | 185

Między pokojem a wojną | 187

Środa, 23 sierpnia | 187

Czwartek, 24 sierpnia | 189

Piątek, 25 sierpnia | 192

Sobota, 26 sierpnia | 196

Niedziela, 27 sierpnia | 197

Poniedziałek, 28 sierpnia | 198

Wtorek, 29 sierpnia | 198

Środa, 30 sierpnia | 199

Czwartek, 31 sierpnia. Noc z czwartku na piątek | 200

Rozkaz dla kompanii szturmowej | 201

Tajny rozkaz dowództwa | 201

Uzupełnianie danych o polskiej placówce | 203

Przygotowania do godziny „Y” | 204

Obiad na Westerplatte | 207

Telefon od kapelana | 211

List do siostry | 212

Na tarasie kasyna | 213

Ostatni rozkaz wartowniczy | 214

Nocna warta z 31 sierpnia na 1 września | 216

Nocne meldunki | 217

Pojedynczy strzał pistoletowy | 219

Przygotowania okrętu do ataku | 221

Wojna. Siedem dni obrony reduity | 223

Medialny początek wojny | 223

Piątek, 1 września 1939 | 225

Pierwszy atak artyleryjski | 225

Alarm bojowy w składnicy | 227

Atak na polskie placówki w Gdańsku | 228

Koszary – centrum dowodzenia | 230

Wartownia nr 6 | 232

Przedpole i główny krąg obronny | 232

Odcinek wschodni | 232

Odcinek zachodni | 237

Działa – ogniowy obwód | 240

Pluton dział | 240

Pluton działek przeciwpancernych | 241

Pluton moździerzy | 242

Taktyka działań na odcinku wschodnim i zachodnim | 243

Zakończenie ataku artyleryjskiego | 244

Pierwsze natarcie lądowe (w godzinach 4.56–7.20) | 246

Walki na odcinku wschodnim | 247

Walki na odcinku zachodnim | 262

Ogniowe środki wsparcia piechoty | 263

Działo | 263

Działka przeciwpancerne | 265

Moździerz | 265

Wzmocnienie odcinka wschodniego | 266

Podsumowanie działań szturmowych | 267

Drugi atak artyleryjski (w godzinach 7.38–8.55) | 268

Drugie natarcie lądowe (w godzinach 8.55–12.33) | 273

Na Westerplatte po walkach | 278

Próba desantu | 280

Rozkręcenie toru kolejowego | 280

Głos Polskiego Radia | 281

Decyzja o ataku bombowym | 282

Straty wśród szturmujących w ludzi | 284

Położenie obrońców w ocenie nieprzyjaciela | 286

Sobota, 2 września | 287

Dzień przełomu | 287

Operacja Westerplatte w oczach Hitlera i na szczęblu dowódczym | 289

Próba przełamania polskiego kodu morskiego | 292

Atak bombowy | 295

Po nalocie | 297

Przygotowania do odparcia ataku		298
Rozważanie możliwości kapitulacji		299
Kontynuowanie obrony		301
Kompania szturmowa saperów		303
Niedziela, 3 września		304
Narada przed atakiem		304
Uzgodnienia na szczeblu operacyjnym		305
Obserwacje terenowe i uzgodnienia		306
Flotylla trałowców		307
Wstrzymanie operacji		307
Świętowanie zwycięstwa w Gdańsku		308
Budowanie legendy Westerplatte		308
Odwołanie operacji Westerplatte		309
Poniedziałek, 4 września		310
Ostrzał z morza		310
Rozpoznanie przed szturmem		311
Ranni na Westerplatte		312
Odprawa w koszarach		313
Wtorek, 5 września		314
Ostrzał przez baterię haubic		314
Nowe dowództwo operacji Westerplatte		315
Domniemanie szpitala na Westerplatte		315
Odprawa w koszarach		315
Środa, 6 września		316
Próby podpalania Westerplatte		316
Przygotowanie do rozpoznania atakiem		317
Odprawa w koszarach		318
Czwartek, 7 września		319
Rozpoznanie atakiem		319
Przygotowanie i wsparcie artyleryjskie okrętu		319
Atak lądowy		321
Podsumowanie strat na Westerplatte		323
Kapitulacja		323
Ostatnia zbiórka załogi		325
Parlamentariusz		326
Poddanie i przekazanie terenu Westerplatte		328
Przejazd do niewoli		333
Ewidencja jeńców		334
Stan liczebny załogi we wczesnej dokumentacji niemieckiej		335
Podział na kombatantów i niekombatantów oraz uczestników „bez broni”		337

Liczba poległych | 337
Stan załogi ogółem | 338

Inspekcje na Westerplatte | 340

Inspekcja saperów | 340

Inspekcje z okrętu | 341

Spory kompetencyjne o przebieg operacji Westerplatte | 343

Stosunek sił walczących | 346

Epilog | 349

Tabele | 353

Tabela 1. Przygotowania niemieckie do operacji Westerplatte w roku 1939 | 353

Tabela 2. Operacja Westerplatte. Kalendarium walki 1–7 września 1939 roku | 359

Tabela 3. Stan załogi po poddaniu Wojskowej Składnicy Tranzytowej według polskich relacji i opracowań z lat 1942–2013 | 373

Tabela 4. Stan załogi po poddaniu Wojskowej Składnicy Tranzytowej według źródeł i opracowań niemieckich z lat 1939–2010 | 377

Tabela 5. Żołnierze polscy polegli w walkach na Westerplatte | 379

Tabela 6. Westerplaczczyk | 380

Schematy organizacyjne składnicy i schemat jej obrony | 410

Wykaz źródeł i literatury | 413

Indeks osobowy | 431